

Ορθόδοξος Συναξαριστής :: <https://www.saint.gr>

Άγιος Δωρόθεος Μητροπολίτης Αδριανουπόλεως, ο Πρώιος

Επισκεφτείτε τον ιστοχώρο μας στην διεύθυνση: <http://www.saint.gr/1756/saint.aspx> για περισσότερες πληροφορίες για τον βίο (ονόματα, βίντεο, ακολουθίες, φωτογραφίες κτλ) καθώς και για τυχών ενημερώσεις - διορθώσεις.

Τελευταία ενημέρωση βιογραφίας: N/A
Δημιουργία εγγράφου: 19/04/2026 08:18:49

Σύνοψη

Τύπος εορτής: Εορτάζει στις 3 Ιουνίου εκάστου έτους.

Ημ/νια Βίου: N/A

Βιογραφία

Ο Άγιος Δωρόθεος ήταν εθνομάρτυρας και από τους σπουδαιότερους λόγιους ιεράρχες του 19ου αιώνα μ.Χ. Μητροπολίτης Φιλαδέλφειας (1805 - 1813 μ.Χ.) και Αδριανουπόλεως (1813 - 1821 μ.Χ.).

Γεννήθηκε στη Χίο, όπου και έμαθε τα εγκύκλιο γράμματα. Κατόπιν φοίτησε στην Πατριάδα Σχολή, όπου χρημάτισε μαθητής του Δανιήλ Κεραμέα. Συνδέθηκε φιλικά με τον Βενιαμίν Λεσβίο, όπως δείχνει η αλληλογραφία τους. Η φιλία τους έμεινε αδιατάρακτη, γιατί είχαν κοινά ενδιαφέροντα, ως φίλοι της παιδείας και του γένους.

Το 1786 μ.Χ. χειροτονήθηκε διάκονος και αναχώρησε για ευρύτερες σπουδές στην Ιταλία και Γαλλία. Τον Σεπτέμβριο του 1793 μ.Χ. διορίστηκε διδάσκαλος στη Σχολή της Χίου, όπου δίδαξε τη φιλοσοφία και τις επιστήμες, με διευθυντή τον Αθανάσιο Πάριο. Το 1796 μ.Χ. όμως εγκατέλειψε τη θέση αυτή, για να αναλάβει τη διδασκαλία των παιδιών του Κωνσταντίνου Χαντζερή, δραγομάνου του τουρκικού στόλου, και εγκαταστάθηκε στην Κωνσταντινούπολη (1797 μ.Χ.). Όταν ο Χαντζερής διορίστηκε ηγεμόνας στη Βλαχία, ο Δωρόθεος τον ακολούθησε, παίρνοντας για βοηθό του εκεί τον μαθητή του Νεόφυτο Βάμβα.

Μετά τον αποκεφαλισμό του Χαντζερή από τους Τούρκους, ο Δωρόθεος αναγκάστηκε να επιστρέψει στην Κωνσταντινούπολη (1799 μ.Χ.). Το πατριαρχείο τον ονόμασε ιεροκήρυκα της Μεγάλης Εκκλησίας, προχειρίζοντάς τον σε Αρχιμανδρίτη.

Όταν ο Δημήτριος Μουρούζης ίδρυσε τη Σχολή του Γένους στο Κουρουτσεσμέ (Ξηροκρήνη), το 1804 μ.Χ., η διεύθυνσή της ανατέθηκε στον Δωρόθεο. Παρέμεινε στη διεύθυνση της σχολής μέχρι το 1807 μ.Χ., ενώ στο μεταξύ είχε εκλεγεί μητροπολίτης Φιλαδέλφειας.

Δίδαξε τη φυσική, τα μαθηματικά, τη γεωμετρία, τη φιλοσοφία και τη λογική. Από έγγραφα τους και τα χειρόγραφα βοηθήματα, με τα όποια εφοδίαζε τους μαθητές του, φαίνεται η άρτια συγκρότηση και η διοικητική ικανότητά του κατά τη σχολαρχία του. Δεν περιοριζόταν μόνο στα διοικητικά και διδακτικά καθήκοντά του, αλλά επιδόθηκε και σε άλλα, ωφελιμότερα για το γένος έργα. Τέτοιο είναι η σύνταξη του μεγάλου λεξικού της ελληνικής γλώσσας, με τον τίτλο «Κιβωτός», που το ενίσχυναν ηθικά και οικονομικά οι Ζωσιμάδες. Συνεργάτες του Δωροθέου στο έργο αυτό ήταν ο Ν. Βάμβας και ο Νικ. Λογάδης. Ο πρώτος τόμος του λεξικού εκδόθηκε το 1819 μ.Χ. Ως σχολάρχης ο Δωρόθεος αλληλογραφούσε με επιφανείς Έλληνες, ζητώντας τη συμπαράσταση τους στη λειτουργία της σχολής.

Το 1807 μ.Χ. άφησε ως διάδοχό του στη σχολή τον Πανταλέονα Φραγκιάδη (μετέπειτα Πλάτωνα, μητροπολίτη Χίου) και εγκαταστάθηκε στη Φιλαδέλφεια, την έδρα της μητρόπολης του.

Το 1813 μ.Χ. μετατέθηκε στη μητρόπολη Αδριανουπόλεως. Προσπάθησε να ιδρύσει στην πόλη Ιερατική σχολή, χωρίς όμως επιτυχία. Οργάνωσε πάντως σχολείο και βιβλιοθήκη με τη συνεργασία του Αδριανουπολίτη Γ. Σακελλαρίου, ο οποίος ήταν από τους πλουσιότερους εμπόρους της Αυστρίας. Σχολάρχης, διορίστηκε ο Στέφανος Καραθεοδωρής, δίδασκε όμως και ο Δωρόθεος θεολογία, φιλοσοφία και επιστήμες.

Το 1820 μ.Χ. κλήθηκε ως συνοδικός στην Κωνσταντινούπολη, αλλά ένα έτος μετά (Απρίλιος 1821 μ.Χ.) συνελήφθη από τους Τούρκους, μαζί με τον οικουμενικό πατριάρχη Γρηγόριο Ε', και άλλους αρχιερείς και επιφανείς λαϊκούς και απαγχονίστηκε στο Μέγα Ρεύμα.

Ο Δωρόθεος ανήκει στους μεγάλους διδασκάλους του γένους κατά τη φθίνουσα τουρκοκρατία και συνέβαλε στον ελληνοκεντρικό διαφωτισμό του, στη μύηση δηλαδή στις επιστήμες, αλλά μέσα στα πλαίσια της παράδοσης του. Σπουδαία βοήθεια προσέφερε με τα συγγράμματά του, παρόλο που δεν επιχείρησε δημοσίευση επιστημονικών μελετών, αλλά περιορίστηκε στη σύναξη βοηθημάτων για τους μαθητές του. Τα πολλά όμως αντίγραφά τους, που σώζονται σε διάφορες βιβλιοθήκες, βεβαιώνουν το γεγονός ότι αναγνωρίστηκε πολύ πλατιά η αξία του ως διδασκάλου. Τα σωζόμενα χειρόγραφα περιλαμβάνουν αριθμητική, γεωμετρία, άλγεβρα και τη Λογική του Γενουησίου. Κατά πληροφορία του C. Iken (*Leucothea*, I. Λειψία 1825, σ. 240/241) ο Δωρόθεος συνέγραψε Εκκλησιαστική Ιστορία, που όμως δεν εκδόθηκε ποτέ. Επιμελήθηκε την α' έκδοση του πηδαλίου του Αγ. Νικόδημου του Αγιορείτου (1800 μ.Χ.).

Σχετικές συνδέσεις

- [Σύναξις των εν Πάτμω Αγίων](#)
- [Σύναξις των εν Δωδεκανήσω Αγίων](#)